SÄRSKILT UTTALANDE
2020-05-12

TN 2018-1550

Trafiknämnden
Ärende 5

Vänsterpartiet

Tilldelningsbeslut avseende upphandling av spårtrafik på Roslagsbanan (E34)

Vi beklagar att underlaget till detta tilldelningsbeslut avseende upphandling av spårtrafik på Roslagsbanan inte ger oss politiker möjlighet att få en tydlig insyn i motiveringarna bakom den föreslagna tilldelningen. Vi får inte ta del av förfrågningsunderlagen. Det är på ett allmänt plan djupt problematiskt eftersom det är vi politiker som ska stå till svars för besluten vi fattar. Hur prissätts de olika kvalitétsbetygen? För att spara 2 miljoner kronor anses anbudsgivare B ha det vinnande anbudet trots att anbudsgivare bara når upp, även efter förhandling, till den lägsta godtagbara betygsnivån för kvalité (två) medan anbudsgivare E, vars anbud bara är två miljoner dyrare, eller ca 0,7 procent, ligger på högsta nivån, (fem). Är skillnaden i kvalité inte värd 2 miljoner extra? Detta visar det absurda i upphandlingarna.

Kombinationen av ett vinnande anbudspris som bedöms ligga på en så låg ekonomisk nivå att anbudsgivaren kommer ha utmaningar att uppnå lönsamhet, och att anbudsgivaren efter förhandlingar fick sänkt kvalitétsbetyg till lägsta nivån, föranleder en stark oro för den föreslagna tilldelningen. Erfarenheter från tidigare upphandlingar visar att operatörerna försöker skapa lönsamhet genom försämringar för personalen. Det är då extra allvarligt att den tilltänkta anbudsvinnaren i denna upphandling även efter förhandlingar enligt förvaltningens tjänstemän bedöms ha en rad svagheter i redogörelserna för beskrivna lösningar, och att anbudsgivaren utgår från att de ska kunna lösa en rad saker genom en effektivisering av verksamhetens nyttjande av vissa resurskategorier utan övertygande, och specifik, argumentation för hur det ska åstadkommas. Vår farhåga är att detta kommer att innebära både neddragningar av personal och försämrade arbetsvillkor samt i förlängningen försämrad kvalité. Det är djupt olyckligt att det är priset som styr även när varningsklockorna klämtar ljudligt. Så länge dessa upphandlingar fortgår kräver Vänsterpartiet vassare formuleringar kring verksamhetsövergång utan försämringar för de anställda, kollektivavtal i alla leverantörsled, mänskliga rättigheter och meddelarfrihet. Vi vill ha ett förbud mot ensamarbete ombord på tågen och delade turer. För att uppfylla målen vad gäller nöjdhet och trygga resenärer vill vi understryka vikten av ombordpersonal.

Vänsterpartiet har länge förespråkat ett återtagande av spårtrafik på Roslagsbanan, och all annan kollektivtrafik, i egen regi. Den rådande

SÄRSKILT UTTALANDE
2020-05-12

Vänsterpartiet

Coronapandemin och den kris som den orsakat har med all tydlighet visat på många av de problem som finns med att driva kollektivtrafiken med upphandlad trafik. I en situation när trafikförvaltningen måste agera snabbt och fatta bra beslut som får genomslag skapar situationen med många olika operatörer och avtalsrelationer onödiga problem. Förvaltningen har inte automatisk tillgång till verksamhetsinformation då den finns hos operatörerna och man måste ta hänsyn till rådande avtal. Detta för med sig att besluten med stor sannolikhet tas under större besvär och stress, att de kommer senare samt är sämre underbyggda och därmed av sämre kvalité. I denna kris har avtalens olika ersättningsmodeller, till exempel VBP-modellen, skapat problem. Med ett uppsplittrat ansvar för trafiken, med många olika aktörer och avtalsområden blir det tungrott. Var är smidigheten och flexibiliteten?

Kollektivtrafiken är en samhällsviktig funktion. Samhällsviktiga funktioner ska inte åläggas privata aktörer att driva och ha ansvar för. Egen regi ger den rådighet och kontroll som krävs för smidig hantering av kriser och andra oförutsedda händelser. En robust trafik för resenärer med bra och stabila arbetsvillkor för personal är något regionen, som en långsiktig och ansvarsfull operatör, kan bidra till. Det är de anställda som ser till att verksamheten fungerar, och regionen behöver inte gå omvägen via företag för att organisera upp verksamheten. Varför lägga ut stora belopp på upphandlingar bara för att personalen ska få nya uniformer och behöva lära upp nya företag hur de ska sköta verksamheten?

Vänsterpartiet är, för resenärernas och personalens skull, således emot denna upphandling, och därför deltar vi inte i dagens tilldelningsbeslut.